

KENTELIOÙ BREZHONEG

War ar Radio

Sizhun XXXIII

SIZHUN XXXIII
OC'H OBER KEFRIDIOÙ
KENTEL 1
A-RAOK MONT KUIT EUS AR GER

T = An tad
M = Ar vamm
V = Ar verc'h

- T - E-keit m'emaoc'h oc'h echuiñ ar menaj emañ o vont da lardañ merenn.
- M - Ma kavez un lamm boued bennak e-barzh ar gegin rak gouzout a rez pa vez echu ar sizhun ne chom ket kalz a voued en ti-mañ, hag hiziv emañ ar sadorn.
- T - Gwir eo, 'm eus aon e vo ret ober kofig moan a-raok pell ma ne yeomp ket d'ober kefridioù.
- M - Piv a yelo ? Te pe me ?
- T - Me a yay, rak pa vezez o prenañ traoù e tispignez kalz re a arc'hant !
- M - Gwelloc'h eo deomp mont asambles ; pa yez da-unan e tisoñjez dalc'hmat un dra bennak.
- T - An dra-se n'eo ket gwir. Pa vez roet din ur roll traoù da brenañ e prenan ar pezh a vez warnañ.
- M - Ya, evel an deiz all, pa oa bet lavaret dit mont da brenañ alumelez e oas deuet d'ar gêr gant ur post tele nevez !
- V - N'eo ket gant ar c'hozh kaozioù-se an hini ' vo savet al listenn. Ha na zisoñjit ket lakaat chokolad warni.
- T - Te, bepred, a chomo 'barzh ar gêr, rak pa deuez ganeomp ne vez prenet nemet lipousezh.
- V - O ! Kavout a rez mat a-walc'h madigoù pa vezez o sellout ouzh an tele pe pa vank butun dil.
- T - A ! Pa gomzez eus butun e vo ret din prenañ sigarettennoù ha mont ivez da di ar varc'hadourez bleunioù rak a-benn warc'hoazh e vo deiz-ha-bloaz da vamm.
- M - Setu, e-keit ma oac'h o trailhañ kaozioù 'm eus graet al listenn. Deomp kuit neuze a-raok ma vefe re a dud e kêr.

GERIAOUEG

alumetez, an a. sing. enn*	dispign dispignet	a-raok pell
allumette	dépenser	avant long-
kefridi*, ar g. -ioù	disoñjal disoñjet	temps, sous
commission	oublier	peu
kegin*, ar g. -où	fardañ fardet	dalc'hmat
cuisine	préparer	louxours,
lilstenn*, al l. -où	sevel savet	constamment
liste	construire	
boued, ar b.		
nourriture		
butun, ar b.		
tabac		
delz-ha-bloaz,		
an d. -où-ha-b.		
anniversaire		
madig, ar m. -où		
bonbon		
menaj, ar m.		
le ménage		
lipouserezh, al l.		
Irlandise		
roll, ar r. -où liste		

Ma kavez un tamm boued bennak e-barzh ar gegin.

Si tu trouves un peu de nourriture dans la cuisine.

Gwir eo, 'm eus aon e vo ret ober koflig moan a-raok pell ma ne yeomp ket d'ober kefridloù.

C'est vrai, je crois qu'il faudra se serrer la ceinture sous peu si nous n'allons pas faire les commissions.

N'eo ket gant ar c'hozh kaozloù-se an hini ' vo savet al lilstenn.

Ce n'est pas avec ces bavardages que l'on fera la liste.

Setu, e-kelt ma oac'h o trilhañ kaozloù 'm eus graet al lilstenn.

Voilà, pendant que vous discutiez j'ai fait la liste.

SIZHUN XXXIII
KENTEL 2
E TI AR C'HIGER

I = Ifig
S = Soaz
C = Channig
K = Ar c'higer

I - Demat deoc'h holl. Nag a dud amañ o c'hortoz bezañ servijet ! Marteze e vefe gwelloc'h din dont en-dro diwezhatoc'h pa 'm bo graet ma zroiou all. Da di an apoliker 'm eus da vont.

K - 'm eus aon ' zo pres warnout, Ifig. Pa 'm bo troc'het ar c'hostezennoù-mañ e c'hallin servijout ac'hanout.

Setu Soaz, div gostezenn voc'h. Un dra bennak all az poa c'hoant da gaout c'hoazh ?

S - Ne 'm boa ket ; pa vezan ma unan er gêr ne 'm bez ket ezhomm kement-se a voued. Pegement eo ?

K - Pemzek lur.

S - Setu, ar gont ' zo ganin. Kenavo ha mersi bras.

K - Kenavo Soaz. Gwelet az peus, Ifig, n'on ket bet pell. Met pell ' zo ne 'm boa ket gwelet ac'hanout ; klañv out bet pe betra ?

I - Ya, diaes on bet diwar ur re gofad. Me ' soñj n'eo ket diwar an tamm kig az poa gwerzhel din an deiz all. ?

K - Me, gwerzhañ kig fall dit. Pa werzhan kig d'an dud n'eo ket evit kas anezho d'an ospital pe d'ar vered, a-hend-all e vefe serret ma stal abaoe pell zo.

I - Arabat dit bezañ feuket ; o farsal e oan evel boaz. Bon hast buan degas din un tamm kig rost. N'eo ket trawalc'h chom amañ da gontañ kaoz ; trouz a glevin bremaik pa erruin er gêr.

C - Pa ' po echuel da flapañ marteze e c'hallin kaout un tamm kig me ivez ; lavaret 'vez eo ar merc'hed a chom da glakenniñ met c'hwi n'oc'h ket fall kennebeut !

K - Gast an diaoul ! Troc'het ma biz ganin !

I - Na rez ket bil, kig leue pe kig moc'h, pa vo poazh ne welo ket an hini gozh du-mañ an diforc'h.

GERIAOUEG

bered*, ar v -où <i>cimelière</i>	bezañ pres war bet pres war <i>être pressé</i>
kostezenn*, ar g. -où <i>côte</i>	bezañ feuket bet feuket <i>être vexé</i>
kostezenn voc'h*, ar g.-v -où-v. <i>côte de porc</i>	farsal farsel <i>plaisanter</i>
stal*, ar s. -ioù <i>magasin</i>	flapañ flapet <i>bavarder</i>
tro*, an d. -ioù <i>commissions.</i>	klakenniñ klakennet <i>bavarder</i>
apotiker, an a. -ien <i>pharmacien</i>	
difloc'h, an d. -ioù <i>différence</i>	
klg, ar c'h. <i>viande</i>	
klg rost, ar c'h. <i>rôti</i>	
kig leue, ar c'h. <i>du veau</i>	
klg moc'h, ar c'h. <i>du porc</i>	
kofad, ar c'h. -où <i>ventrée</i>	

Da di an apotiker 'm eus da vont.

Je dois aller chez le pharmacien.

Pa vezan ma unan er gêr ne 'm bez ket ezhomm kement-se a voued.

Quand je suis seule à la maison je n'ai pas besoin tant de nourriture.

Pegement eo ? *C'est combien ?*

Ya, diaes on bet diwar ur re golad.

Oui, j'ai été dérangé par une bonne ventrée.

Gast an diaoul ! Troc'het ma biz ganin !

P. de diable ! Je me suis coupé le doigt !

SIZHUN XXXIII
KENTEL 3
E TI AN APOTIKER

K1 = Kliant 1
K2 = Kliant 2
I = Ifig
A = An apotiker

K1 - Sell 'ta Ifig, te 'oa deuet da breñañ louzeier ivez.

I - Ya ... pa zeu un tamm oad d'an den e vez ret kaout louzoù da zerc'hel da vont.

K1 - Gwir eo, koulskoude eo gwelloc'h mont da di ar c'higer eget dont amañ, neketa ? Ar pezh ' zo, ne c'heller ket dibab !

A - Tro piv eo bremañ ?

K1 - Ma zro eo, ' gav din. Setu amañ emañ ma ordrenañs.

A - Div vuredad sero "torr ar paz". Ul loaïad diouzh ar beure hag unan all diouzh an noz. Ur supozitoar bep noz pa yeot da gousket. Ha kachedoù "torr ar boan", daou bemdez. Pa vo diskennet an derzhienn e c'hallot dihanañ da gemer diouto.

Setu daou c'hant tregont lur evidoc'h.

I - Ma, pa ' po lonket tout ar re-se e c'halli mont d'ar fest-noz adarre !

A - Hag evidoc'h Ifig. Petra ' c'hoari ganeoc'h ?

I - Aet e oan da gaout ar medisin gant ma c'halon ; met al louzoù en doa gourc'hemennet din n'o deus degaset gwellaenn ebet. Ar wech-mañ on aet da gaout mezeg ar galon. Ha selu amañ e ordrenañs.

A - An taol-mañ, ma ne ya ket gwelloc'h gant ar re-se, n'ouzon ket petra ' vo ret ober. Marteze pa ' po echu gant ar c'hachedoù-se e vo ret ober pikadennoù deoc'h. Setu pemp lur ha pevar-ugent.

I - Setu ur chekenn pemp lur ha pevar-ugent.

A - Kenavo. Tro piv eo bremañ ?

K2 - Ya. An deiz all ho poa gwerzhel ur voestad supozitoar din. Bep noz 'm eus lakaet unan da deuziñ 'barzh ma soubenn ha n'o deus graet vad ebet din ; kenkoulz vele bet din lakaat anezho en un tu bennak all.

GERIAOUEG

bured*, ar v. -où <i>flacon</i>	derc'hel da vont dalc'hel da vont <i>continuer</i>	neketa <i>n'est-ce pas</i>
gwellaenn*, ar w. -où	dibab dibabet <i>choisir</i>	
<i>amélioration</i>		
pikadenn*, ar b. -où <i>piqûre</i>	dihanañ dihanet <i>cesser</i>	
poan*, ar b. -ioù <i>paine, mal</i>	gourc'hemenn gourc'hemennet	
terzhienn*, an d. -où <i>fièvre</i>	<i>ordonner, commander</i> gwerzhañ gwerzhet	
kached, ar c'h. -où <i>cachet</i>	<i>vendre</i> lonkañ lonket	
kliger, ar c'h. -ien <i>boucher</i>	<i>avalor</i>	
louzoù, al l. louzeier <i>médicament</i>		
mezeg, ar m. -ien <i>médecin</i>		
ordrenañs, an o. -où <i>ordonnance</i>		
paz, ar p. <i>loux</i>		
sero, ar s. -ioù <i>sirop</i>		

Sell 'ta llig, te ' oa deuet da brenañ louzeler ivez.

Tiens donc, llig tu es (étais) venu acheter des médicaments aussi.

Pa zeu un tamm oad d'an den e vez ret kaout louzoù da zerc'hel da vont.

Quand on a quelques années de plus (un peu d'âge) il faut des médicaments pour continuer.

Petra ' c'hoari ganeoc'h ? *Que l'arrive-t'il ?*

Aet e oan da gaout ar medisin gant ma c'halon.

Je suis allé (étais) voir le médecin pour (avec) mon cœur.

Tro plv eo bremañ ? *A qui le tour maintenant ?*

SIZHUN XXXIII
KENTEL 4
ER STAL BLEUNIOÙ

I = llig

M = Ar verc'h

V = ar varc'hadourez

M - Me ' gav din eo graet ar c'hefridioù ganeomp bremañ. Deomp d'ar gêr.

I - Sur on, hon eus ankounac'haet un dra bennak koulskoude. Petra an diaoul e c'hallfe bezañ ?

M - Evel boaz e teuy soñj dit pa vimp distro d'ar gêr.

I - A, gorloz, gouzout a ran bremañ. Warc'hoazh ' vo deiz-ha-bloaz da vamm. Ha gouzout a rez pa vez disoñjet he deiz-ha-bloaz ganeomp e chom mouzet e-pad teir sizhun goude.

M - Petra emaout e soñj prenañ dezhi ?

I - N'ouzon ket re val rak pa ne zibab ket hec'h unan ne vez ket gwall blijet gant ar pezh a vez profet dezhi.

M - Ha ma vefe prenet bleunioù dezhi ?

I - Ya, ma fell dit. Plijout a ra kalz ar bleunioù dezhi. Deomp d'ar stal bleunioù neuze.

I + M - Demat

V - Demat. Petra ho peus c'hoant ? Bleunioù pe ur blantenn ?

I - N'ouzomp ket c'hoazh. Pa vo bet graet tro ar stal ganeomp e ouimp gwelloc'h marleze.

V - Ya, ya, grit an dro.

I - O, sell 'ta ma merc'h, pegent brav eo ar blantenn-mañ !

M - N'emaout ket mat, Tad. Brug an hini eo ! Petra ' soñjo Mamm pa roi bleunioù e-giz-se dezhi. Gouzout a-walc'h a rez e lakaer brug war ar beziou pa vez gouel an Hollsent.

I - Pa gomzez eus gouel an Hollsent : amañ zo bleunv ar baradoz. Me ' zo sur e vo plijet gant an orkideenn-se.

V - Kavel ' peus un dra a blij deoc'h ?

I - Ya, ar blantenn-mañ a yav ganeomp. Lakaat a reot paper brav en-dro dezhi mar plij.

V - Ya, evel just.

Gouzout a rit ne vez ket douret re ar seurt bleunioù ; un dakenn ur wech ar sizhun a vo trawalc'h.

I - (O FARSAL) A soñj deoc'h ? Neuze eo dour benniget moarvat a ranker lakaat ganto.

M - Ro peoc'h 'ta Tad, gant ar vevh.

GERIAOUEG

bleuñv, ar b. sing. enn*, <i>fleur</i>	ankounac'haat ankounac'haet <i>oublier</i>
bleunienn*, ar v. bleuniou <i>fleur</i>	dourañ douret <i>arroser</i>
plant, ar p. sing. -enn* <i>plante</i> orkide, an o. sing -enn <i>orchidée</i>	mouzañ mouzet <i>bouder</i>
takenn*, an d. -où <i>goutte</i> bez, ar b. -ioù <i>tombe</i> brug, ar b. <i>bruyère</i> gouel, ar g. -ioù <i>fête</i> Hollsent, an H. <i>Toussaint</i>	

Petra emañ e soñj prenañ dezhi ?

Qu'est ce que tu penses lui acheter ?

Ya, ar blantenn-mañ a yay ganeomp.

Oui, cette plante nous conviendra.

Neuze eo dour benniget moarvat a ranker lakaat ganto.

Alors ce doit être de l'eau bénite qu'on leur met.

Ro peoc'h Tad. *Tais-loi Papa.*

I = Ifig

G = Gwreg Ifig

F = Fañch

S = Soaz, plac'h ar burev butun

G - Arabat e vo din disoñjal mont da c'hoari loto ; ma ne yan ket bremañ e vo re ziwezhat.

I - Ma fell dit e yin da c'hoari evidout pa yin da bremañ butun.

G - Kae neuze, met na chom ket betek an noz da straniñ en ostaleri.

I - ' rez ket bil, ne vin ket pell oc'h ober ma zro.

F - Sell 'ta Ifig, sec'hed ' zo deuet dit ivez. Pakañ a ri ur banne ganin ?

I - Gortoz, pa 'm bo prenet ma zamm butun ha graet al loto evit ma gwreg. Ne c'hoariez ket al loto te, Fañch ?

F - Bez 'm eus bet graet met pa c'hoarien ne c'hounezen ket gwech ebet, selu on bet dihanet d'ober.

I - Soaz ! Degas din ur pakad butun gris, ha kemer ar follenn loto-mañ. Pegement a fazian dit ?

S - Ugent lur.

I - Selu. Ha lak deomp bep a vanne gwin da Fañch ha din-me.

F - Butuniñ a rez bepred, Ifig ?

I - Ya, esaet 'm eus bet dihanañ met pa vank ma zamm butun din e vezan tagnous hervez ma gwreg.

F - Petra ' ri, pep hini en deus ur si ; an hini n'en deus ket daou en deus tri.

GERIAOUEG

si, ar s. où
défaut

faziañ laziet
devoir
pakañ ur banne
paket ur banne
boire un coup
straniñ stranel
traîner

lagnous
grincheux

Kae neuze, met na chom ket betek an noz da straniñ en ostaleri.
Vas-y alors, mais ne reste pas traîner jusqu'à la nuit au café.

Pegement a fazian dit.

Combien te dois-je ?

Butuniñ a rez bepred ?

Tu fumes toujours ?

Petra ' ri, pep hini en deus ur si ; an hini n'en deus ket daou en deus tri.

Que veux-tu, chacun ses défauts ; celui qui n'en a pas deux en a trois.

AN ISLAVARENN DOAREAÑ - LA PROPOSITION SUBORDONNÉE
CIRCONSTANCIELLE

An amzeriañ -le temps

La conjonction de subordination qui introduit la proposition subordonnée circonstancielle de temps est PA.

Comme dans toutes les subordonnées, le verbe arrive immédiatement après la conjonction.

Les particules verbales A et E ne sont pas employées après PA.

PA entraîne les mutations adoucissantes K/G.

K	T	P	G	GW	D	B	M
G	D	B	C'H	W	Z	V	V

Ex Pa vezan ma unan er gêr.
Lorsque je suis seule à la maison.

Pa vank butun dit.
Quand il te faut du tabac.